

17, održali su 15. III 1961. sjednicu na kojoj su raspravljali o toj Poziciji. Svi su jednoglasno izjavili da su svjedočanstva o mučeništvu vjerodostojna i da se iz njih nepobitno dokazuje da su bl. Nikola i njegovi drugovi pravi Kristovi mučenici koji su ubijeni iz mržnje prema Kristovoj vjeri. Mons. A. P. Frutaz, predsjednik Sekcije, izradio je izvještaj o toku sjednice s mišljenjima pojedinih članova Sekcije, dao ga tiskati i poslao Sv. Zboru (breda, da se plenum Sv. Zbora izjasni o toj stvari. Svakako je stvar vrlo dobro upućena i nema sumnje da će kanonizacija bl. Nikole biti provedena u najskorije vrijeme.

+++

PROMJENE NAPJEVA U MISALU, KIRIALU, GRADUALU I ANTIFONALU

Novi Kodeks rubrika donio je mnoge nove propise. Ti propisi logično traže da se revidiraju sve liturgijske knjige. I doista su mnoge promjene u Brevijaru, Misalu i Martirologiju određene već istog dana kad je objavljen i novi Kodeks rubrika. Sv. Zbor obreda izdao je 14. II o. g. "Uputu o reviziji partikularnih Kalendara, Oficija i Misa u smislu novog Kodeksa rubrika". O toj smo uputi pisali u 4. broju našeg lista /str. 17-21/.

Nedavno /3. V o. g./ je isti Sv. Zbor saopćio papinskim tipografima važne "Pro

mjene napjeva u Misalu, Kirialu, Gradualu i Antifonalu". Ovdje želimo naše čitaoce u poznati s glavnim točkama tih promjena.

PROMJENE U REDU MISE U dosadašnjim izdanjima Misala poslije g. 1920. bila su određena četiri napjeva za intonaciju himna "Gloria in excelsis Deo". U novim Misalima bit će ovih sedam napjeva: . Kroz uskrsno vrijeme / I Misa/, Na blagdane I reda /II Misa/, Na blagdane II reda /IV Misa/, Na blagdane B. D. Marije /IX Misa/, U nedjelje preko godine /XI Misa/, Na blagdane III reda /XII Misa/, Na usponene i ferije božićnog vremena /XV Misa/.

Do sada je u Misalu bila samo jedna intonacija za "Credo": iz Kiriala pod br. I. Unaprijed treba biti i ona što je pod br. III.

Radi promjenjenih naziva pojedinih stupnjeva liturgijskih dana promjenjeni su naslovi nekih napjeva za "Ite, missa est". Određeni su još neki novi jer se "Ite, missa est" govori i na dane kad je do sada bilo "Benedicamus Domino". Do sada je u Misalu bilo šest napjeva za "Ite, missa est" a unaprijed će biti ovih osam: Od Mise Uskrsnog Bđenja do Bijele subote, Od Osmine Uskrsa do Kvatrene duhovske subote /I Misa/, Na blagdane I reda /II i III Misa/, Na blagdane II reda /IV Misa/, Na blagdane B. D. Marije /IX i X Misa/, U nedjelje preko godine i u vrijeme Sedamdesetnice /XI Misa/, Na blagdane III reda /XII Misa/, U nedje-

lje Došašća, Korizme i Make, na Misama uspomena, na sve ferije izvan uskrsnog vremena, na vigilijama II i III reda i na Misi Prosnih dana /XV Misa/. Ovaj posljednji napjev odgovara onoj kratkoj Misi, o kojoj je govor u "Uputi o svetoj glazbi i svetoj liturgiji" /br. 25 b/, pa se može kao i ta Misa upotrebljavati u sve dane crkvene godine kad se ima pjevati "Ite, missa est" bez Alleluja.

Prema novim rubrikama vrlo rijetko se na Misi govori "Benedicamus Domino". Stoga je određen samo jedan napjev koji je dosad bio na koncu II Mise u Kirialu. Po volji se taj napjev može zamijeniti jednostavnim napjevom koji dosad odgovarao XVIII Misi.

NAPJEVI KOJI SE MOGU
UZETI PO VOLJI

Sve intonacije himna "Gloria in excelsis Deo"

koje se nalaze u Kirialu, a za koje nije određeno da se uvrste u Red Mise, mogu se uzeti po volji. Predslovlja u svečanijem napjevu mogu se po volji uzeti samo u onim Misama za koje propisan svečani napjev.

Slično kao za "Gloria in excelsis Deo" dozvoljeno je da se i za "Ite, missa est" mogu po volji uzeti svi napjevi koji nisu uvršteni u Red Mise a nalaze se u Kirialu.

PROMJENE U KIRIALU

Iza svih Misa ima se izbrisati

"Benedicamus Domino". Unaprijed će dva napjeva za ovaj usklik biti iza XVIII Mise.

Na nekim su Misama promjenjeni naslovi. Tako je naslov I i II Mise: Na blagdane I reda, IV-VIII Na blagdane II reda, XI U nedjelje preko godine i u vrijeme Sedamdesetnice, XII-XIV Na blagdane III reda, XV Na uspomene i ferije božićnog vremena, XVI Na ferije preko godine i u vrijeme Sedamdesetnice, XVII U nedjelje Adventa, Korizme i Muke, XVIII Na ferije Adventa, Korizme, Muke, rujanske kvatre i na vigilije izvan uskrsnog vremena.

PROMJENE U GRADUALU
I ANTIFONALU

Na Misi Prosnih dana određene su promjene za

slučaj kad se ta Misa govori izvan uskrsnog vremena u smislu br. 87. novog Kodeksa rubrika. - Na zavjetnoj Misi Duha Svetoga, izvan vremena Sedamdesetnice, antifona za Ulaz, Prikazanje i Pričest bit će unaprijed kao na blagdan Duhova.

Prema novoj raspodjeli i nazivima liturgijskih dana određeni su napjevi za "Benedicamus Domino" na koncu Lauda i Vespera. Nekoliko odredaba odnosi se na promjene na pjeva za himno.

=====

"VESOLJNA ODVEZA" ZA TRETJEREDNIKE

Mlad duhovnik je početka večkrat v zadregi, ko ga tretjerednica v spovednici preseneti s prošnjo za "vesoljno odvezo", in si o njej težko ustvari pravi pojem. Ne rodno mu je tudi, ko ga za "vesoljno odve

zo" na pr. tri redovnice, ki opravljajo gospodinstvo v župnišču in podobne službe v cerkvi in žive zunaj redovne skupnosti. Pa te vsaj prinesejo besedilo, da ga ni treba iskati po Obrediku, in odlok ali izjavo prestojnikov, da more redovnicam, ki žive zunaj redovne skupnosti, vesoljno odvezo podeliti vsak duhovnik, ki je pooblaščen za spovedovanje.

1. Izraz "Vesoljna odveza" v zgodovini ni imel in v naši rabi in govorici še danes nima enotnega pomena. Nekdaj, na pr. v 10. stoletju, je bila vesoljna odveza skupna zakramentalna odveza, ki so jo dajali, nedvomno vsaj na veliki četrtek, po zasebni zakramentalni obtožbi vseh grehov. Zakramentalna vesoljna odveza se daje še danes, kadar fizično ali moralno ni mogoče opraviti posamič natančne spovedi. Zaradi pomanjkanja časa se daje na pr. vojakom pred bitko ali med njo, brodolomcem, bolnikom v času kužne bolezni in podobno. V zadnji vojski je na pr. konzistorialna kongregacija dne 8. decembra 1939 izjavila, da se more dati vesoljna odveza tudi vernikom ob zračnih napadih. Razen tega so bili v zadnji vojni izdani posamezni indulti, po katerih je bilo dovoljeno dajati vesoljno odvezo tudi že na mobiliziranim, civilnim delavcem v tovarnah za vojno, jetnikom in podobno. Da bi glede vesoljne odveze ne bilo nikakih zlorab, je sveta penitenciarja dne 25. marca 1944 norme za kolektivno zakramentalno odvezo natančno določila.

2. Od začetka 13. stoletja so pa začeli zakramentalno odvezo deliti posameznim spovedancem tokaj po obtožbi grehov in naloženi pokori, še preden je bila pokora opravljena, torej tako, kakor je še danes. Vendar so še vedno delili tudi skupno ali vesoljno odvezo, a ta ni bila več zakramentalna odveza grehov, temveč le molitev za odpuščanje grehov. Tej prošnji so pa od srede 13. stoletja papeži pridali odpustek spočetka razne nepopolne odpustke; danes je pa s tako "vesoljno odvezo" vedno združen popolni odpustek.

3. Teologi so se dolgo med seboj prepirali, kakšno moč in učinkovitost ima torej v novejši dobi "vsoljna odveza". Da se te kontroverze končajo, sta sveti oficij in sveta penitenciarija pod papežem Leonom XIII. dali pobudo za izdajo enotne formule "vesoljne odveze", to je blagoslova s popolnim odpustkom. Po papeževem naročilu je sveta kongregacija obredov dne 7. julija 1882 objavila dve formuli, to je dve besedili, in sicer: a/ "Besedilo vesoljne odveze za redovnike katerega koli reda, ki uživajo ta privilegij" in "Besedilo blagoslova s popolnim odpustkom za svetne tretjere dnike". Formuli sta bili ponatisnjeni v tipični izdaji Rimskega Obrednika leta 1913, in sicer v Dostavku, v prvi tipični izdaji po izidu Zakonika cerkvenega prava 1.1925 pa že med blagoslovi v 8. naslovu, v izdaji 1. 1952 in 1954 pa že pri zakramentu svete pokore v 4. naslovu. Kratko besedilo blagoslova s popolnim odpustkom za tretje-

rednike, po katerem dajemo "vesoljno odvezo" v spovednici, je imel prej Rimski Obrednik v dostavku na koncu blagoslovov, "ki jih izvršujejo duhovniki z apostolskim dovoljenjem" naš prevod ga ima na str. 588; nova litinska izdaja iz leta 1954 ima pa to besedilo prav tako že pri poglavju o spovedi.

4. Z vesoljno odvezo, to se pravi z uporabo prvega besedila, ki je v Obredniku, dobe regularne osebe v glavnem: popoln odpustek in odvezo od cerkveni cenzur za zunanje območje. "Blagoslov s popolnim odpustkom za svetne tretjerednike" pa v navadni neuradni govorici še vedno imenujejo "vesoljna odveza", čeprav je v bistvu samo popoln odpustek. Teološko je tako poimenovanje sicer toliko upravičeno, ker odpustek, to je odpuščanje časnih kazni za že odpuščene grehe, Cerkev živim podeljuje s svojo sodno oblastjo, "per modum absolutionis" /kan.911/. Podelitev odpustka je oprostilni sodni izrek, torej prava, čeprav nezakranentalna odveza.

Delivec te "vesoljne odveze" za zbrane tretjerednike je voditelj tretjega reda; če pa njega ni, vsak duhovnik, ki ima spovedno sodnost ali ki je "pooblaščen za spovedovanje" /sveti oficij 15. decembra 1910/. Posameznim tretjerednikom pa jo more dati v spovednici vsak spovednik, in sicer ne le na dan, za katerega je odpustek določen, temveč tudi dan prej in katerikoli dan v naslednjih osmih dneh /quolibet die intra octiduum, kongregacija za odpustke 21. julija

1888 in znova Benedikt XV v breve z dne 14. aprila 1917/. V spovednici dajemo to "vesoljno odvezo", to je blagoslov s popolnim odpustkom po kratki formuli: "Auctoritate a Summis Pontificibus concessa, plenariam omnium peccatorum tuorum indulgentiam tibi impertior. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen" /Z oblastjo, dano mi od papežev, ti podelim popolni odpustek za vse tvoje grehe. V imenu... - Hrvaško: Oblašču podijeljenom mi od svetih Otaca Pa pa dajem ti potpuni oprost svih grijeha tvojih. U ime.../. "Peccata" je seveda tu teološki terminus za: časne kazni za grehe.

Za prejemnika, ki ta odpustek prejme, ni nič posebej predpisano: niti kaka molitev niti obisk cerkve niti obhajilo, celo spoved ne, čeprav se more dati ta odpustek zasebno le v spovednici /odlok kongregacije za odpustke 30. januarja 1896/. Odpustek je dan brez dostavka: pod navadnimi pogoji /suetis condicionibus/.

5. Kodeks rubrik iz leta 1960 je odpravil večino vigilij in osmin. Zato so nekateri začeli dvomiti, ali ni s tem opravljena tudi pravica spovednika, da sme tretjerednikom podeljevati popoln odpustek ali "vesoljno odvezo" že dan prej ali v osmih naslednjih dneh. Dvom je pa brez utemeljene podlage. Določila kodeksa rubrik veljajo namreč le za liturgično področje, za brevir in mašo, prav nič pa nočejo posegati v področje odpustkov, za katere je pristojna le sveta penitenciarija. Ker tudi

papežev motu proprio z dne 25. julija 1960 odpustkov ne omenja, zato vse dosedanje določbe glede dni, ko je mogoče podeliti odpustek, ostanejo v veljavi. Torej je slej ko prej mogoče, tretjerednikom deliti popolni odpustek ali "vesoljno odvezo" že dan pred praznikom in v osmih dneh po prazniku.

/Literatura: Bogoslovni Vestnik, 1936, str. 137 sl.; Beringer-Steinen, Die Ablässe, II, str. 409; L'ami du clergé 1961, str. 280 sl./

+++++

ODGOVORI SV. ZBORA OBREDA

1. U našoj katedrali recitacija Jutarne završava oko 16.30 sati. Kanonici smatraju da tada ne dolikuje recitirati Povečerja koje se "vrlo zgodno nazivlje posljednja molitva dana" /prirodnoga, a ne liturgijskoga/, budući da poslije toga preostaje još više od 5 sati dnevnog rada. Što da se radi u ovom slučaju?

Odgovor: Prikladno je tražiti dozvolu da se Povečerja moli pojedinačno a ne u koru. Tako se čuva "časovna" /tj. u pravo vrijeme/ narav dnevnih dijelova božanskog Časoslova a i lična /individualis/ narav toga Časa.

2. Kad netko božanski Časoslov recitira sam, tada mjesto "Gospodin s vama" govori "Gospodine, usliši". Pita se da li se a-